

A cyberbullying nem egy újkeletű jelenség, nagyjából az internet széleskörű elterjedésével már volt rá több példa. Szakdolgozatom elején a cyberbullying történetének igyekeztem mélyebben utánajárni, a jelenség fejlődésének, illetve a jelenség első halálos áldozatainak is, akik olyan szinten bántalmazva voltak a cyberbullying különböző formái által, hogy végül öngyilkosságot követtek el. Ezen halálos áldozatok esetei is bizonyítják és bemutatják, hogy milyen sok különböző formája van a cyberbullyingnak, és milyen különböző módokon tudják az elkövetők zaklatni, bántani áldozataikat. Ezután a szakdolgozatomban utánajártam a cyberbullying különböző formáinak és módjainak, utánanéztam melyek a leggyakoribb formái ennek a zaklatási módnak, illetve milyen további formái vannak, amikről akár a legtöbb ember még nem is hallott, és nem is tudta, hogy ilyen veszélyeket is rejthet az internet.

Kutatásom helyszínének a helyi általános iskolát, a simontornyai Vak Bottyán Általános Iskolát választottam, ahol az idei külső gyakorlatomat is töltöttem, illetve én is idejártam általános iskolába. Igyekeztem megvizsgálni milyen gyakori elterjedése van a cyberbullying-nak egy ilyen kisvárosi iskolában, mint Simontornya, mennyire tudnak-e egyáltalán ennek a jelenségnek a létezéséről a pedagógusok, illetve milyen tapasztalatai vannak ezzel a jelenséggel az ide járó diákoknak.

Kutatásom elején készítettem a tanulók felé egy kérdőívet, amiben azt igyekeztem elsősorban felmérni, hogy milyen tapasztalataik vannak a tanulóknak a cyberbullying-gal, tapasztalták-e már, esetleg ők maguk voltak-e már elkövetők egy ilyen esetben, milyen közösségi oldalakon tapasztalták ezt a jelenséget a legtöbbit, milyen formáit ismerik, illetve milyen formáit tapasztalták. Ezeken a kérdéseken belül voltak opcionális kérdéseim is, amikre azoktól a tanulóktól vártam választ, akik azt jelölték meg válaszként, hogy volt már személyes tapasztalatuk a cyberbullying-gal kapcsolatban. Továbbá rákérdeztem a kérdőívben arra is, hogy az iskolában milyen órákon vagy előadásokon kapnak felvilágosítást a cyberbullying esetről és annak veszélyeiről. A kérdőív széles körű elterjesztésében kértem az ott dolgozó pedagógusok segítségét is, akik nagyon segítőkészek voltak, és ők is az osztályaikban, illetve olyan felsőbb tagozatos osztályokban, ahol tanítanak megkérték a tanulókat, hogy töltsék ki a kérdőívemet, amire így egy hónap alatt 152 válasz érkezett, ami segített egy nagyobb képet kapni arról, hogy milyen fogalmaik és tapasztalataik vannak az idejártó tanulóknak a cyberbullying-gal kapcsolatban.

Amíg a kérdőív válaszait vártam, igyekeztem az iskolában megjelenő megelőzési formáknak utánanézni, amiben az itt dolgozó pedagógusok szintén nagy segítségemre voltak, és segítőkészek voltak. Érdeklődtem tőlük az ügyben milyen órákon, vagy előadásokon kerül

szóba a cyberbullying megelőzése, amire a három leggyakoribb válasz az etika, digitális kultúra, illetve az osztályfőnöki órák voltak, így először ezeknek a tanóráknak a helyi tanmenetében néztem utána, hogy milyen témájú tanórákon, illetve milyen gyakorisággal fordul elő a cyberbullying, azon belül az internetes zaklatás, vagy az internet veszélyei. A helyi tanmeneteket átnézve, azt a választ kaptam, hogy azok a tanulók, akik már a 2020-as nemzeti alaptanterv alapján írt helyi tanmenet szerint tanulnak, az ő óráikon már nagyobb gyakorisággal, és részletesebben fordul elő ez a téma, különböző formákban, míg azok a tanulók, akik a 2012-es nemzeti alaptanterv alapján írt helyi tanmenet szerint tanulnak, az ő óráikon kisebb gyakorisággal, kevésbé részletesen jelenik meg ez a téma. Ezek alapján mindenképp bizakodásra ad okot, hogy ha az új helyi tantervekben ilyen gyakorisággal megjelenik a cyberbullying, illetve az internet veszélyei, mint téma, akkor a tanulók később még inkább informáltak lesznek a témával kapcsolatban.

Az etika, digitális kultúra, illetve osztályfőnöki órák helyi tanmenetein kívül, arról a megelőzési módról is tájékoztattak a pedagógusok, hogy az iskola iskolapszichológusa, illetve az iskolarendőr is szokott több előadást tartani, amiken szintén gyakran szóba szokott kerülni a cyberbullying, mint téma. Az iskolapszichológus és az iskolarendőr is segítőkész volt a kutatásommal kapcsolatban, és részletes anyagokat küldtek az előadásaikból, amiket áttanulmányozva arra a következtetésre jutottam, hogy ezekkel az előadásokkal még inkább segítenek felhívni a tanulók figyelmét az internet, és a cyberbullying veszélyeire, még azokat a tanulókat is, akik nem a 2020-as nemzeti alaptanterv alapján írt helyi tanmenet szerint tanulnak, és elképzelhető, hogy kevésbé tájékozottak a témában.

Miután úgy éreztem, hogy elegendő válasz érkezett be a kérdőívemre ahhoz, hogy alaposan ki tudjam értékelni, elkezdtem kiértékelni a válaszokat. A válaszok alapján a tanulók meglepően informáltak, és tapasztaltak ebben a témában, és azt a következtetést tudtam levonni, hogy egy ilyen kisvárosi iskolában is nagy mértékben el tud terjedni a cyberbullying és a legtöbb tanuló legalább egy ismerősén keresztül, de élt már át ilyen esetet. A tanulók is nagyon részletes és őszinte válaszokat adtak annak tudatában, hogy a kérdőív teljesen anonim, és ez segített egy teljesebb képet kapni arról, hogy mennyire, és milyen formákban éltek át ilyen eseteket. A kérdőív áttekintése is sokat segített a szakdolgozatom elején felvetett hipotéziseim megválaszolásával kapcsolatban.

Meglepő volt azt látni, hogy az áldozatok között milyen nagy arányban vannak fiúk, miközben elsőre azt feltételeztem, hogy főleg lányok eshetnek cyberbullying áldozatul. A nemek eloszlását az elkövetők között is érdekes volt látni, a fiúk nagyobb részt jelentek meg az

elkövetők között, de meglepő volt, hogy a lányok közül is többen voltak, akik elkövetőnek vallották magukat. Egy másik hipotézis, amit a szakdolgozatom elején megfogalmaztam, hogy főleg a 14-18 éves tanulók közül kerülnek ki az áldozatok, illetve ezen belül azon tanulók közül, akiknek a napi internethasználata meghaladja a napi legalább 2 órát. Ezen állítás első fele nagyrészt igaznak bizonyult, hiszen a kérdőívet kitöltő tanulók közül, akik áldozatnak vallották magukat, legtöbben a 13-14, 15-16, illetve a 18 év feletti korosztályhoz tartoztak, de azért volt példa ezeknél fiatalabb tanulókra is. A kérdőív válaszai szerint viszont nincs nagy összefüggés a napi internethasználat, és a potenciális áldozattá válás között, ugyanis olyan válaszadók is áldozatnak vallották magukat, akik állításuk szerint nem is használják naponta a közösségi médiát, illetve azok közül is, akik csak napi 1-2 órát jelöltek meg válasznak.

A kérdőíven túl még volt szerencsém egy mélyinterjút készíteni a kérdőívet kitöltő egyik áldozattal, aki elvállalta az anonim interjút. Az ő esete egy idősebb embertől történő zaklatás volt, aki napokig zaklatta őt különböző szexuális kérésekkel, például, hogy küldjön magáról képeket, vagy hogy hívja fel őt meztelenül, és nem reagált az áldozat elutasító válaszára, és arra sem, hogy hagyja őt békén. A megoldást az esetre végül egy rendőrségi feljelentés jelentette, illetve az elkövető letiltása miután megérkezett a rendőrségi papír a feljelentésről. Az interjúalanyom válaszaiból is megerősítették, hogy az elkövetők nagyrésze egy idegen, aki nem állt soha kapcsolatban az áldozattal, illetve, hogy a napi közösségi média használat nem áll nagy összefüggésben a potenciális áldozattá válással, hiszen az áldozat elmondása szerint körülbelül napi 1-2 órát használja a közösségi médiát. Interjúalanyom őszintén mesélt az esetről, és minden kérdésemre kielégítő választ adott, amik segítettek még inkább megismerni ezt a jelenséget, és azt, hogy tényleg foglalkozni kell vele, és felhívni a veszélyeire az emberek, különös tekintettel a fiatal tanulók figyelmét.